

Metaphorically Speaking
Verslag van discussie De Blauwe Golven
8 september 2016
Circa...Dit, Weerdjesstraat 8 te Arnhem
Verslag door: Heidi Linck onder redactie van Circa...Dit

Onder het publiek waren als panelleden aanwezig: Jan van IJzendoorn (discussieleider namens Circa...Dit), Ruud Bruinen (bestuur Circa Dit), Heidi Linck (curator Metaphorically Speaking), André van de Kerckhove (kunsthistoricus, curator, docent ArtEZ) en Wim Korvinus (kunstenaar).

Aanleiding

Circa...Dit nodigde Heidi Linck uit om op deze avond terug te kijken op haar tentoonstellingsreeks Metaphorically Speaking. Gelijktijdig aan haar project ontstond in de stad een plan om een nieuw gebouw te plaatsen op de Blauwe Golven, het kunstwerk van Peter Struycken waar Circa...Dit direct uitzicht op heeft. Het verhaal gaat ook dat de Blauwe Golven vanwege dit plan geheel zouden moeten verdwijnen omdat de kunstenaar het plan als een aantasting van zijn werk ziet.

Peter Struycken zelf is door ons niet gevraagd om een bevestiging van deze uitspraak. In een interview heeft hij jaren geleden wel laten weten dat hij het 'een normale ontwikkeling zou vinden als het golfveld verdwijnt (1)'. Echter niet zijn gevoelens, maar de gevoelens van Heidi Linck zelf over het plan waren voor haar de aanleiding om de discussie over haar project te koppelen aan dit openbare kunstwerk. Waar zij als curator de kunstenaars aanmoedigde om in de expositieruimte op elkaars werk te reageren, bemerkte zij bij zichzelf gemengde gevoelens nu een vergelijkbaar scenario zich voordoet met dit kunstwerk. Is dat tegenstrijdig met haar concept of juist niet? In deze discussie wilde zij met de deelnemers onderzoeken welke inzichten die opgedaan zijn in de expositieruimte nu relevant kunnen zijn op een plek als de Blauwe Golven, die gelijktijdig een stedelijke openbare ruimte en een kunstwerk zijn, en ook wat er buiten haar concept van belang is in deze zaak.

De Blauwe Golven

Het werk werd in 1972 ontworpen door Peter Struycken, die vertrok vanuit de vraag hoe je een parkeerterrein kunt maken, dat ook markant en aantrekkelijk is als er geen auto's op staan. Hij vond lege parkeerterreinen en ook de ruimtes onder viaducten in andere steden maar treurige plekken. Ook wilde hij de blik van de mensen die langs het viaduct lopen, onder dat viaduct doorsturen zonder dat ze daarbij door dat viaduct zouden worden gehinderd (1).

De afgelopen jaren zijn er veranderingen aan het werk ontstaan die niet zijn overlegd met de kunstenaar en/of waar hij zonder succes verzet tegen heeft gepleegd. Het werd niet beheerd zoals hij dat wilde en er werden zonder overleg met hem rode parkeerstrepen over aangebracht. De wethouder Verkeer achtte dit overleg niet nodig (2).

In 2016 publiceert architectuurcentrum CASA een ontwerp voor showroom Arnhem gesitueerd onder het viaduct (3). In dit ontwerp zijn de Blauwe Golven zo goed als volledig uit beeld verdwenen.

Conceptueel kunstwerk

De Blauwe Golven zijn gemaakt in een periode van de (verdere) conceptualisering van de kunst. In zekere zin is iedere vorm van moderne kunst conceptueel. Daarom is de dialoog met de kunstenaar over diens concept essentieel als basis voor toekomstscenario's voor het werk. Deze dialoog wordt idealiter gevoerd voordat zich nieuwe belangen op de plek voordoen.

Curatorschap en regie

In de expositieruimte werden de kunstwerken gezien als aanleidingen en mogelijkheden voor nieuwe kunstwerken. Maar mocht hier alles? Nee, toch niet. Er bleken zowel bij de curator als onder de kunstenaars wel degelijk opvattingen te bestaan over wanneer een werk misbruikt of vernietigd zou zijn. Op deze grenzen werd zo nu en dan gestuit tijdens het proces, wat boeiende gesprekken over de essentie van het werk opleverde.

En het is dit verschil met de Blauwe Golven wat nu de gemengde gevoelens oproept: waar Heidi met elke kunstenaar bij vrijwel elke gebeurtenis gesprekken voerde over wat een specifieke transformatie betekende

Metaphorically Speaking

Verslag van discussie De Blauwe Golven

8 september 2016

Circa...Dit, Weerdjesstraat 8 te Arnhem

Verslag door: Heidi Linck onder redactie van Circa...Dit

voor het kunstwerk, daar lijkt op de Blauwe Golven nu geen sprake te zijn van een dialoog met de kunstenaar over het concept en de essentie van zijn werk. En dan wordt het radicale van het idee om een nieuwe laag op een bestaand kunstwerk aan te brengen een doel op zich in plaats van dat het als middel wordt ingezet voor een hoger doel, namelijk een overtuigend beeld. Op de Blauwe Golven lijkt de vraag die Heidi in de expositieruimte stelde, namelijk hoe de transformatie van de ruimte zelf niet alleen aanvaard, maar zelfs bewust ingezet kan worden, niet gesteld te worden, en worden kansen die in de expositieruimte wel benut werden, hier gemist.

Ideeën

Welke kansen worden er dan precies gemist? De volgende ideeën, die de transformatie van de plek wel gebruiken, kwamen in deze discussie naar voren:

- Stel als voorwaarde dat de nieuwe laag reversibel moet zijn. Verwijder de golven niet, maar begraaf ze bijvoorbeeld onder een laag zand zodat op die laag zand gebouwd kan worden. Zo ontstaan letterlijk tijdlagen: onder de golven ligt namelijk nog puin uit de oorlog en het zand conserveert weer de golven.
- Denken vanuit het concept van de kunstenaar over de Blauwe Golven als parkeerplaats, leidt tot het idee om (een) tijdelijke gebouw(en) te ontwerpen dat net als de auto's geparkeerd wordt op de golven. Een vorm van mobiele architectuur.
- Ook wordt voorgesteld om een 3D documentatie/ animatie te maken van de golven die bijvoorbeeld op Google Maps geplaatst kan worden.
- (later toegevoegd): Onderzoek met de kunstenaar of het werk te verplaatsen is naar een andere plek.

Conclusies

Metaphorically Speaking was niet het eerste project waarin kunstenaars gevraagd werden om op elkaars werk te reageren met nieuw werk. Het project vertrok ook niet vanuit het doel om iets volkomen nieuws te doen, maar vanuit de vraag wat er kan gebeuren als je de veranderlijkheid van de stedelijke openbare ruimte als conditie toelaat in de beeldende kunst. Gekoppeld aan de veranderlijkheid van plekken in de stad, of die plekken nu zelf ook kunstwerken zijn of niet, heeft het project tijdens de expositie en in deze afsluitende discussie deze inzichten opgeleverd die van belang zijn voor kunst in de openbare ruimte:

- Kunstwerken zijn net als (andere) plekken veranderlijk.
- De wens van de kunstenaar om het kunstwerk volledig te verwijderen om aantasting ervan te voorkomen dient gerespecteerd te worden.
- Van essentieel belang is een dialoog met de kunstenaar over zijn oorspronkelijke concept. In die dialoog kan vanuit dat concept onderzocht worden of alternatieven voor het verwijderen tot creatieve en ook voor de kunstenaar betekenisvolle nieuwe vormen kan leiden, door de kunstenaar zelf te betrekken bij de planvorming.
- Wij als kunstenaars kunnen met discussies zoals deze en met vervolgreacties met elkaar een verantwoordelijkheid voor kunst in het algemeen en kunst in de openbare ruimte op ons nemen.

Bronnen

(1) <http://eddybrugman.mysites.nl/mypages/eddybrugman/375686.html>

(2) <https://arnhem.groenlinks.nl/nieuws/groenlinks-verontwaardigd-over-oranje-strepen-op-blauwe-golven>

(3) <http://www.gelderlander.nl/regio/arnhem-e-o/arnhem/plan-voor-nieuwe-showroom-arnhem-onder-mandelabrug-1.5903057>